

AMANDA PROWSE

Puhutalt
lehelt

Inglise keelest tõlkinud Raili Puskar

PROLOOG

1984

Tavaliselt oleks olnud põnev kuskile rongiga sõita, aga ei selles reisis ega selles päevas olnud midagi tavalist. Bessie tundis kogu kehas rusutust ja vaimus veelgi enam. Philip tõstis Bessie suure kohvri pea kohale pagasiriulile ja võttis istet Bessie vastas, teisel pool lauda. Philipi tohutu suur kõrisõlm liikus üles-alla nagu lift, mis kandis vastandlikke emotsioone talle ajust suhu ja jälle tagasi ajju.

„Võtsin süüa kaasa. Võileibu, juustu ja tomatiga,” ütles Philip.

Philip pani lauale ruudukujulise Tupperware' karbi, mille roheline kaas oli ära pleekinud ja mille nurgas oli väike mari-naadiplekk. Piisas kodust pärineva karbi nägemisest, mida olid puudutanud ema käed, et Bessiel pisarad valla päästa. Ta raputas pead.

„Mul pole isu.”

„Nojah, praegu ehk mitte, aga vast pärastpoole.”

„Sa oled juba nagu ema,” ütles Bessie teravamalt, kui oli mõelnud.

„Oi jeerum, tahaks loota, et ei ole.” Philip trummeldas sõrmedega. „Ma jätan siis termose kotti.”

Bessie tundis süümepiinu. Vend oli praegu ta ainus liitlane, ta usaldusisik ja ainus sõber. Ta ei tohiks oma emotsioone venna peale välja valada.

„Anna andeks, Philip, mul lihtsalt ei õnnestu ...” Tal said sõnad otsa.

„Pole hullu,” vastas Philip noogutades. „Ma saan aru.”

Kuigi Philipi sõnad olid lohutavad, vältis ta Bessie pilku ja vahtis hoopis kiirendava rongi aknast tagaõuesid.

Bessie keeras silmad ära, mõistes, et Philip ei saanud aru ja tal polnud võimalik aru saada. Ega ta isegi päriselt aru saanud. Ta kurgus ja ninas kipitasid pisarad, kuigi ta püüdis neid talitseda, ning voolasid vaikselt mööda ta nägu.

„Bessie, palun ära nuta.” Philipi toon oli rahulik ja heasüdamlik ning venna kaastunne pani Bessie pisarad veel ägedamalt voolama.

„Ma ei saa sinna midagi parata.”

Philip tõmbas teksade taskust paar lehte tualettpaberit ja lükkas üle laua Bessie ette. Bessie võttis need tänulikult vastu ja tupsutas silmi.

„Püüan nagu püüan, aga mul ei õnnestu oma tulevikku ette kujutada,” kurtis Bessie; ta rääkis vaikse häälega, et teisel pool vahekäiku istuvat vanemat meest mitte unest üles äratada.

„Nojah, see ei õnnestu meil kellelgi – just sellepärast nime-tataksegi seda tulevikuks –, kui sul pole just juhtumisi klaas-kuuli või ajamasinat!” lisas ta lootuses Bessie naerma ajada.

„Kui vaid oleks.” Bessie nuuskas nina. Philipil oli muidugi õigus – mitte keegi ei tea, mis teda ees ootab, aga Bessiel oli olnud plaan, ta oli täpselt teadnud, mis kuju ta elu võtab, nüüd aga?

„Mis maailma puutub, siis pole midagi muutunud. Sinu elu võib ikkagi imeline olla; sa võid oma unistused ikkagi teoks teha.”

„Philip, sa ei saa aru.” Bessie vahtis plastkattega laual käsi mudides vennale otsa. „Kõik on muutunud, sest *mina* olen muutnud. Kõigest paari kuu eest tähistasin ma oma kuueteist-kümnendat sünnipäeva, siis oli kogu maailm mu ees valla,

nüüd aga ... ma pole see inimene, kelleks ma end pidasin.” See oli tõsi – kõik, mis ta oli arvanud enda kohta teadvat, oli kustutatud. Mingil hetkel oli temalt ilma tema enese nõusolekuta kistud enesekindluse kest, mis oli aidanud tal tunda, et ta on valmis kõigi raskustega silmitsi seisma ja neist võitjana välja tulema; nüüd oli ta aga nõrk ja jõuetu ning võimetu end jalule ajama.

„Nii tunned sa praegu, aga see ei jää igaveseks nii. Sa saad jälle tugevaks, säravaks ja oled jälle valmis maailmaga silmitsi seisma.” Philipi kõrisõlm liikus jälle üles ja alla, just nagu oleks ta vale alla neelanud.

Bessie keeras silmad ära. Keegi oli kritseldanud aknaraamile sõna „vaprus”. Ta ohkas endamisi noogutades, sest see tundus sel hetkel saatuse nöögina.

Teisel pool vahekäiku tukkuv mees norsatas unes. Mehe laiadest sõrmetest paistsid välja hallid karvatutid, ta pea oli kuklasse vajunud ja käed rinnal risti. Mees oli pannud mütsi, rahakoti ja võtmed korralikult lauale asetatud mantli peale. Usaldavalt.

„Kui me kohale jõuame, tulen ma sinuga kaasa, aitan sul end sisse seada. Jään mõneks ajaks sinna,” sosistas vend.

Bessie noogutas ja püüdis mitte mõelda lohule madratis ta mõnuses lapsepõlvevoodis, kus ta oli kogu oma elu peaaegu igal õhtul unne suikunud kindla teadmisega, et ta oli kaitstud, et vanemad ja vend on siinsamas lähedal. Ja seetõttu mõjus teki lõhn ja raskus ning see, kuidas see keha vastas tundus, veelgi tuttavamalt ja rahustavamalt. Kuid mitte täna öösel.

„Philip, ma kardan,” tunnistas ta hädiselt.

Ja see fraas võttis kokku kõik ta tunded.

„Saan aru.” Philip naeratas lohutavalt. „Võta vast postkaardid käsile ja kirjuta mõni valmis. Võib-olla viib see su mõtted mujale.”

Bessie vaatas, kuidas vend tegi portfelli pandla lahti ja võttis sealt poetänava postkontorist ostetud paki valgeid postkaarte. Ta vajutas pastaka otsale ja lükkas ka selle üle laua Bessie ette.

Bessie võttis pastaka pihku ja keeras kaardi sellise nurga alla, nagu tal oli kõige mugavam kirjutada – vähemalt füüsilises mõttes, sest vaimselt oli tohtu piin kirjutada talle kallitele inimestele niisuguseid valesid.

Armsad ema ja isa!

Kuidas teil läheb? Kuidas vanaema Pati kass elab? Loodan, et peab ikka vastu.

Ta tegi pausi ja vaatas aknast välja.

Ilm on külm, aga ilus. Taevas on selge ja sinine ja kui poleks jääd ega oleks nii külm, võiks arvata, et on suvi – suvel on taevas sama värvi. Taevas ... kus ma juba mõne nädala pärast lendan. Kas pole uskumatu? Ma olen nii põnevil. Mina ja lennusaatja. Kõik mu unistused on tõeks saanud ...

„Piletid palun! Palun pange piletid valmis!” hüüdis konduktor vaguni ust selja taga kinni lüües. Bessie pani pastaka käest. Teisel pool vahekäiku tukkuv vana mees ajas end ehmatades sirgu ja pilgutas silmi.

„Ma ei saa aru, mis siin sünnib!” ütles ta naeru pugistades niihästi iseendale kui ka kaasreisijatele.

Ma mõistan teid ... Bessie vaatas taas akna taga mööda tuhisevat maailma. Ma saan väga hästi aru, mis tunne teil on ...

ESIMENE PEATÜKK

22. august 1984

Vikaar oli rääkinud usuõpetuse tunnis, et palved pole mõeldud saamahimu ega ihade rahuldamiseks ja Bessie oli vikaari õpetusest üldiselt kinni pidanud. Tema palved puudutasid sageli Etioopias valitsevat nälga, vanaema Pati kassi Tikit, kelle elu rippus vurrugarva otsas, ja parima sõbranna Michelle'i isa, kes oli oma seljahäda tõttu juba vähemalt kaks aastat töötu.

Agaga täna oli eriline päev. Bessie ärkas – nagu alati – sekund või kaks enne äratuskella, pigistas silmad kõvasti kinni ja otsustas reegleid rikkuda; ta oli kaunis kindel, et üks isiklik palve paljude teiste heaolu silmas pidavate palvete seas oli ta kuueteistkümnendal sünnipäeval ehk lubatud.

Kuule, Jumal, palun tee nii, et see aasta oleks mul hea. Palun aita mul sellest linnast minema pääseda. Ma tahan näha taeva värvi Californias. Ma tahan rääkida inimestega, kes ei tunne igat tolli sellest paigast sama hästi nagu mina. Ma tahan sellist elu nagu televiisoris, kus elatakse majades, kus on suured-suured köögid, kaunis päevitus ja ilusad juuksed. Ma tahan imelist elu – ja ma tahan, et Lawrence armuks minusse sama meeletult, nagu mina olen temasse armunud.

Juba ainuüksi mõte Lawrence'ile mõjus pööraselt erutavalt. See plahvatas temast ilutulestikuna.

Ja loomulikult soovin ma, et maailmas valitseks rahu ja et mitte kuskil ei oleks näljahäda. Suur tänu. Oh, muide, see olen mina. Bessie Worrall.

Bessie lükkas teki pealt, kargas voodist välja ning seisis nagu täht, käed pea kohal ja jalad harkis. Ta tõmbas kopsud õhku täis ja hüüdis: „Minu sünnipäeeev!”

„Ole vait!” kostis vend Philipi summutatud torisemine, tema tuba oli koridori mööda edasi. „See ei huvita kedagi!”

„Ole ise vait!” karjus Bessie, kelle eesmärk oligi just nimelt venda ärritada. „Ja sul pole õigus, sest *mind* huvitab!”

Bessie tuju ei õnnestunud rikkuda mitte millelgi, isegi mitte venna pahural meeleolul. Ta läks toa nurgas seisva kummuti kohale kinnitatud peegli ette, mille nurgas oli häiriv plekk ammu eemaldatud kleepsust. Ta uuris oma nägu ja leidis, et laias laastus nägi ta välja samasugune nagu eelmisel õhtul voodisse minnes, mis oli ühtaegu pettumus ja ka kerendus. Ta märkas, et ta rinnad olid endiselt pisikesed, mis tegi ta pahuraks, ja kahjuks ei märganud ta ka mingit muutust paremuse poole lõual, mida katsid vistrikud. Ta ajas huuled prunti, talle meeldis päris hästi, kuidas ta juuksed olid ärgates kohevil, ja ta oli pettunud, et järgnevate tundide jooksul vajuvad juuksed taas ära ja hoiavad pea ligi. Pikad kihiti lõigatud salgud, millesse tal oli õnnestunud spreiga heledad triibud tekitada, mõjusid natuke Bonnie Tyleri moodi, kuigi venna väitel, kelle sõnadele ta ei pööranud reeglina erilist tähelepanu, meenutas ta pigem Bon Jovid, aga no mida vend teab? Bessie kogus juuksed kokku ja kinnitas kummiga. Ta kulnud olid hiljuti kitkutud ja moodustasid pähkelpruunide silmade kohal kõrged kaared. Ta tõmbas sõrmega üle väikese punase kärna kohas, kus ta oli pintsettidega kogemata sisse torganud. Ta võis oma nägu niimoodi tundide kaupa vahtida, seda suskida ja kooliõdede ilusate nägudega võrrelda.

Ees ootab fantastiline päev ja kõik on võimalik! Ta on kuusteist. *Kuusteist!* Vanuses, kus täiskasvanud, mõistes, et sa oled teismeea kookonist välja pugemas ja kohe varsti täis-

kasvanuks saamas, võtavad sind natuke tõsisemalt. Vanuses, kus võimalikud olid kõiksugu rõõmud ja mitte üksnes lihaliikud; kuueteistkümneaastasena võis ta tahtmise korral kooliskäimise lõpetada, astuda armeesse, abielluda, töötada täiskohaga ja sõita mopeediga ... Võimalusi oli lõputult. Kuigi ta ei kavatsenud armeesse astuda ega ka mopeediga sõita – tema sihikul oli taevas. Hiidlennukite reklaamides, soengute ja värvitud huultega lennusaatjates oli midagi, mis toitis tema kujutlusvõimet ja kõnetas teda. Reklaamid pakkusid glamuuri ja põgenemist, mida ta soovis. Ta tahtis lennusaatjana maailmas ringi lennata. Ta tahtis samasugust keha järgi õmmeldud punast kostüümi ja väikest järelveetavat ratastel kohvrit. Teda kutsus elu, mis pakkus vabadust ja võimalust maailma avastada, ja tal oli tunne, et samamoodi nagu äratuskell, on ka see ta käeulatuses.

„Bessie? Oled sa ärganud?” hüüdis elevil ema alumiselt korruselt.

„Jah! Kohe tulen!”

Bessie oli juba toast väljumal, aga läks veel korra tagasi peegli ette, et heita kiirpilk hammastele, tõmmata keelega üle ühtlase valge hambarivi, mida ta pidas oma välimuse üheks parimaks jooneks.

„Jumal halasta, Bessie! Kas sa tuled juba või mis?” hüüdis ema uuesti ja seekord oli tema hääles kuulda ärritust.

Bessie jooksis kahte astet korraga võttes kitsast trepist alla ning hüppas välisukse kõrvale väikesesse ristkülikukujulisse esikusse. Läbi ukse jääklaasist akna kumas sisse suvine hommikuvalgus ja langes rohelinele vaibale, mis oli kohtades, kus päike peale paistis, pleekinud heledamaks kui vaiba nurgad. Kui neil külalised käisid, oli emal tavaks võtta vannitoast kaltsuvaip ja katta sellega pleekinud laik.

„Siin ta ongi!” kuulis Bessie ema sosistamas ja teadis pikaajalise traditsiooni tõttu täpselt, mida järgmiseks oodata. Bessie seisatas hetke ja keeras trepist kinni võttes ümber trepinurga. Ja siis see kostiski: isa mängis suupillil oma versiooni sünnipäevalaulust.

Bessie vanemad Jeannie ja Eddie seisid, pidžamades seljas, teineteise kõrval; ema oli ühtheaegu õnnelik ja emotsionaalne, isa oli punase-mustaruudulise hommikumantli nõõrvöö kõhu peal kõvasti kokku köidetud ja suupill huultel. Suupilli oli kinkinud isale tema isa, kes oli võidelnud Teises maailmasõjas ja kandnud kuuldavasti oma kallist suupilli alati kaasas ning võtnud selle iga kord taskust välja, kui oli vaja kaaslaste vaimu turgutada. Bessie lootis, et vanaisa Arty oli mänginud suupilli isast paremini, sest muidu oleks see võinud tema vaestele kamraadidele innustamise asemel hoopis vastupidist mõju avaldada.

Bessie dirigeeris nimetissõrme liigutades kaasa ning nägi vaeva, et naeratus ei läheks üle naeruks, kui isa andis endast parima, et sünnipäevalaul välja tuleks, ja ema, hea hing, laulis ja püüdis iga hinna eest isa mänguga järje peal püsida. Ja just nagu sellest oleks veel vähe olnud, otsustas vend ilmutada oma pahameelt sellega, et trampis oma toas jalgu, nii et lagi põntsus. Pärast piinavat kolmekümnet sekundit oli see möödas.

„Palju õnne, Bessie!”

„Jeeee! Palju õnne mulle!” röökis Bessie vastu.

Ema astus sammu lähemale ja kallistas teda lühidalt ja kohmetult nagu tal tavaks – isa oli rääkinud, et see tulenes ema lapsepõlvest, kui kallistamine polnud eriti kombeks. Bessiel oli hea meel, et ema vähemalt üritas, ning ta kallistas teda omalt poolt kõvasti, mille peale ema tegi sama nagu alati ja patsutas teda pealaele ja sasis ta juukseid. Isa tõmbas ta enda

vastu ja suudles teda laubale, ema vudis samal ajal kööki, et võtta kapist neli taldrikut, ning isa ja Bessie järgnesid talle.

„Kuusteist, pisitütreke. See pole kohe kuidagi võimalik,“ kurtis ema.

„Kas sa tunnend end kuueteistaastasena?“ küsis isa nagu tal tavaks.

Bessie puudutas mõlema käega pead ja siis rinda ja lõpuks käsivarsi. „Tead mis, tunnen küll!“ Nad isaga puhkesid naerma.

„Minul ei olnud see just elu kõige õnnelikum päev,“ nentis ema. „No see tähendab, et oli muidugi küll – ma sain ju *sinu!*“ parandas ta itsitades ja läks külmikust pannkookide jaoks piima ja mune võtma; selles majas pakuti sünnipäevadel alati ainult pannkooke. Kõigil teistel päevadel sõi Bessie putru ja vaatas vastikustundega, kuidas ta vanemad sõid röstsaiat ja marmelaadi, milles olid suured apelsinikoore tükid. Mis asi pani küll vanainimesi armastama seda osa apelsinist, mis muidu alati ära visati! Bessie võbistas sellele mõeldes õlgu.

„Ma olin sinusse kohe esimesest pilgust peale armunud, aga jumalukene, seda ei saanud just kergeks sünnituseks nimetada,“ kaebas ema, lüües munad Bessie vanaemale kuulunud Pyrexia klaaskaussi, ja ajas sünnitust meenutades näo krimpsu. „Pärast seda polnud ma enam endine, vähemalt seal allpool küll mitte.“

„Pagana pihta, Jeannie! Bessie ei taha oma sünnipäeval kuulda, mis seisus olid sinu naistevärgid sel päeval, kui tema siia ilma tuli, on ju nii, Bessie? Vähemalt täna küll mitte!“ Isa võttis söögilaua ääres istet ja pani suupilli tagasi hommikumantli taskusse.

„Tead, paps, tegelikult ei taha ma ema naistevärkidest mitte ühelgi päeval kuulda.“

„Jah, väga õige tähelepanek!“

„Ütle palun Philipile, et ma teen pannkooke ja ta peaks alla tulema, et Bessie saaks kingitused lahti teha.” Ema naeratas Bessiele, lastes pingel kasvada.

Isa kõikus toolil edasi-tagasi, kuni balansseeris tooli kahel tagumisel jalal, ajas pea selga ja röögatas: „Philip, su ema teeb pannkooke ja sa pead tulema alla, et su õde saaks kingitused lahti teha!”

Ema vangutas sisse harjutatud viisil pead, aga isa ei pööranud sellele mingit tähelepanu.

„Ma annan alla, ma annan tõesti alla! Eddie, mine too ta kingitused!” ütles ema ja osutas peaga elutoa poole.

Bessie istus ja patsutas lauaplaati, mis täitus erinevatesse paberitesse pakitud kingitustega; paberid koguti pärast iga sünnipäeva hoolikalt kokku, siluti sirgeks ja pandi tagasi sahtlisse. Aluspükstes Philip sörkis pikkade sammudega trepist alla.

„Kas sa ei võinud õe sünnipäeva puhul riideid selga panna?” torises ema.

Philip langetas pilgu karvastele sääртеle ja kanarinnale. „Nagu näha, siis mitte.” Ta võttis istet ja lükkas tuka silmist.

„Ma ei saa aru, miks ma üldse vaeva näen?” Ema ohkas hommiku jooksul juba teab mitmendat korda.

Philip heitis pilgu tõstetud kaanega munakarbile pliidi kõrval ja ajas vastikust ilmutava grimassiga käed rinnal risti. „Ema! Kas mind sunnitakse tõesti istuma lauda, kus pakutakse söögiks loomseid tooteid?”

„Mis jamajuttu sa ajad?” Ema, vispel käes, keeras ringi ja vaatas pojale otsa.

„Philip on nüüd *veegan*.” Bessie noogutas, andes sellega mõista, et ta on kuulnud, mida räägitakse.

„Tõesti või?” küsis isa hämmeldunult. „Mis asi see vegan õieti täpselt on?”

„See on nagu taimetoitlane.” Ema paistis oma teadmiste üle uhke.

„Jah, nagu taimetoitlane, aga meie ei söö mitte mingisuguseid loomseid tooteid,” teatas Philip isale üleolevalt.

„Nii et siis ei peekonit ega vorsti ega lambapraadi?” küsis isa.

„Ei, mitte ühtegi neist, need on ju arusaadavalt siga, siga ja lammas,” jäi Philip endale kindlaks.

„Aga juust?”

„Juustule ei, ei – juust on piima kõrvalprodukt, lehmavedelik, piimatoode ja seega ei.”

„Hmh!” Isa sügas lõuga. „Aga korralik praeleemest tehtud kaste?”

„Paps, ei!” Philipi kannatus oli katkemas.

„Munad?”

„Ei.”

„Aga Cornwalli pirukad?”

Philip otsustas mitte vastata ning hingas sügavalt sisse ja välja.

„Millest, sa poja, siis elad? Lehtsalatist?”

„Paps, see pole tegelikult nii keeruline. Me Carmeniga keeldume söömast süütute loomade ihu või selle kõrvalsaadusi. Kui sel on nägu, siis tuleb see millegi muuga asendada!” Ta tõstis just nagu suurt elutarkust jagades käed.

„Oled sa veendunud, et sa pannkooki ei taha?” Ema vangutas mune Pyrexii kaussi lüües pead.

Philip paistis pisut ärritunud.

„Mida sa, poja, siis sööd? Läätsi ja kartuleid ja sellist kraami?” Isa oli tahtmatult nina kirtsutanud.

„Jah, kui läätsi saab.”

Bessie tundis ära ema köögikapi sisu suunas tehtud varjatud torke, sest kapis olid peamiselt nuudlid, Frostiesi

maisihelveste karbid, veiselihakonservid ning mõned kiirsupid.

„Ma nägin sind paari päeva eest Wimpy ees burgerit näost sisse ajamas,” ütles Bessie venda paljastades.

„Suu kinni!” karjatas Philip ja Bessie tundis end otsemaid halvasti, aga mitte nii halvasti, et ignoreerida nina all rippuvat sööta. See oli liiga hea võimalus vend tagajalgadele ajada.

„Ära siis sellepärast veel vihasta, et ma nägin sind süütute loomade ihu tarbimas! Ja pealegi, sa peaksid olema täna mu vastu eriti kena, sest mul on sünnipäev!”

„Sa oled enda arvates erakordselt vaimukas, aga ma olen kuulnud, et pärast kooli on hullemaidki asju teha, kui Wimpyt näost sisse ajada!” ütles vend sügavalt sisse hingates ja vaatas Bessiele pingsalt silma.

Bessie tundis pea ümber hirmu külma kompressi – kas Philip teadis temast ja Lawrence’ist?

„Igatahes ...” ütles Bessie sisse hingates ja otsustas järgmise torke käiku lasta: „Sina oled vegan üksnes sellepärast, et *Carmen* on vegan ja ma olen täiesti kindel, et kui *Carmen* käsiks sul joosta ümber turuplatsi, püksid peas, ja süüa toorest kana, siis teeksid sa ka seda!”

Isa langetas pea. „Halastage! Teie ema küpsetab pannkooke, sina peaksid oma kingitused lahti tegema ja sellist õhustikku pole meil nii erilisel päeval küll tarvis. Palun katsume teineteise vastu viisakamad olla.” Isa vaatas ema poole. „Mulle ei mahu pähe, et ma olen korranud seda sellest ajast saadik, kui nad veel beebid olid! Miks nad ei võiks sõbrad olla?”

„Eddie, anna talle ta paganama kingitused üle.” Ema hõõrus laupa, mille taga oli arenemas peavalu.

„Nonii, kallike.” Isa lükkas kingitused ja suhkrumandlite tooni ümbrikud talle lähemale.

„Tänan!”

„Ära liiga elevile mine.” Ema tegi ikka nii – summutas iga võimaliku rõõmu, just nagu kõik õnne võrsed tuleks puruks litsuda enne, kui need jõuavad juured alla kasvatada.

„Ei lähe,” rahustas Bessie ema. Ta võttis nelinurkse paki ja leidis sellest pärast paberi eemaldamist Terry’se apelsinimaitsetelised šokolaadikommid.

„Sinu lemmik!”

„Nii on. Tänan, emme.”

„Kas ma tohin ühe võtta?” Vend sirutas käe välja.

„Muidugi.” Bessie lükkas karbi venna poole, kes naeratas.

„Ma teen üksnes nalja. Ma ei sööks ju sinu sünnipäevakomme ära.”

„Loomulikult ei sööks, sest need on tehtud piimast ...” Bessie saatis vennale laia naeratuse ja kiskus paberi huuleläike ümbert, mida ta oli sünnipäevaks soovinud. „Tänan!” ütles ta huulepulgal korki pealt võttes ja hingas sisse virsikulõhnalist läiget, mida ta kavatses pärastpoole huulte paksult peale tõmmata lootuses, et see kandub Lawrence Paulsoni näole ja kaelale. Mõte sellest tekitas temas ihavärinad.

Järgmisest pakist tulid välja kohevad sokid ja sellele järgnevalt Maltesersi šokolaadikommid ning lõpuks raamatupoe kinkekaart vanaema Patilt ja vanaisa Normilt ning Our Price’i plaadipoe kinkekaart tädi Neryselt, parasjagu Spandau Ballet’ heliplaadi jaoks, nagu ta lootnud oligi.

„Kuidas su eksamitulemused saabuavad?” küsis isa. „Kas posti teel? Ma ei mäletagi enam, kuidas me Philipi omad saime!”

„Tulemused pannakse täna kooli fuajeesse üles.”

Bessie tundis esimest korda teatavat ärevust mõtte juures, mis oli viimastel nädalatel kõik muu varjutanud. Eksamid

olid läinud kaunis normaalselt ja tal oli selge, et kui ta saab enam-vähem korralikud hinded, võib ta kuuenda klassi lõpuni käia ja minna edasi kolledžisse ning saada, kelleks iganes soovib!

„Ma usun, et sul läks kenasti, kallike – sina oled oma isasse. Ajudega.” Isa toksas endale vastu laupa.

„No on sinul vast päev. Tordi saad pärastpoole tee kõvale: pool sellest on sünnipäeva ja teine pool sinu edu tähistamiseks.” Ema oli loomulikult küpsetanud biskviitkoogi marjade ja kreemiga.

Philip tõusis püsti ja võttis leivakorvi tagant oma kingituse, mille ta oli korralikult siidipaberisse pakkinud.

„Oh, Pippin, sa väike kallike!” õhkas ema sama hääletooniga, nagu ta kõiki venna saavutusi ära märkis: *Pippin käib juba potil, väike kallike liitus skaudi-hundudega, väike kallike sai džuuDOS kollase vöö, tegi jalgrattaeksami ära ja on nüüd oma õele päris ise sünnipäevakingituse ostnud* ... Ema hääletoon ja hüüd-nimi tekitasid ta kaheksateistaastasel pojalt piinlikkust, turritõmbudes viskas ta kingituse lauale Bessie ette, kes oli küllalt tark, et ei teinud kingitust paberist lahti harutades sellest samasugust numbrit nagu ema.

„Säärised!” hõiskas Bessie. Need olid fantastilised, kärtsroosad ja laimiroheliste triipudega.

„Mis asjad need säärised peavad olema?” küsis isa nina kirtsutades ja ta suu vajus lahti.

„Need on nagu sokid, ainult et ilma labadeta,” selgitas oraakel-ema, kes haaras raske panni kätte ja viskas pannkoogi kõrgel õhus ringi, jäädes siis ammulisui vahtima, kui õnnetu pannkook põrandale kägarasse kukkus. „Esimene läheb niikuinii aia taha!” kõkutas ema.

„Ilma labadeta sokid?” küsis isa hämmeldunult. „Mida järgmiseks välja mõeldakse?”

Bessie naeratas vennale. „Tänan, Philip! Viimase peal täkkesse!”

Philip püüdis säilitada kõigutamatu oleku, aga ta lai naeratus ütles Bessiele, et kiitus oli vennale meeltemööda. Bessie teadis, et vend pidi kulutama sääriste ostmiseks suure osa rahast, mis ta laupäeviti bensiinjaamas töötades teenis. Just sellistel hetkedel oli vend selle venna moodi, kes oli temaga aias mänginud, kes oli aidanud tal ligustriheki alla salaonni ehitada, kes oli smugeldanud ta kinno „Flashdance'i” vaatama; mitte aga selline vend, kes teda ignoreeris, kellele käis juba pelgalt tema olemasolu närvidele.

„Kirjuta kõik oma tänukirjad valmis ja ma viin need posti. Mul on pakk kaarte, mida sa võid kasutada.”

„Tänan, emme. Suur tänu ilusate kingituste eest.” Bessie ei lasknud hirmu tekitaval mõttel, et ta peab eakatele sugulastele tänukirjad kirjutama, meeldivat hetke nurjata.

Esikus helises telefon.

„See on kindlasti vanaema Pat, kes tahab kuulda, kas sulle raamatupoe kinkekaart meeldis. Ära siis unusta küsida, kuidas Tikil läheb!” Ema, kellel oli komme tuletada meelde, mida on vaja öelda, osutas peaga esiku poole, tõstis kulbitäie pannkoogitainast pannile ja keerutas panni. Isa tõi ootamatult kuuldavale suupilliakordi ja ema võpatas kiljatades ning pillas panni pliidile. Paks tainas loksus pannilt maha, nirises pliidi esipaneeli mööda alla ja puges põrandaplaatide pragudesse.

„Jumal halasta, Eddie!” kriiskas ema, haaras ühe käega rinnust ja vahtis kööki tekkinud laga.

Bessie järeldas, et hommikusöök ilmselt hilineb. Ta jooksis telefoni juurde, haaras toru ja veel enne, kui ta jõudis tere öelda, hakkas Michelle laulma.

„Õnn-ne soovime suuuuuuul!”

„Tänan!” Bessie toetas end altpoolt kolmandale trepiastmele, kus tal oli tavaks telefoniga rääkides istuda ja keris spiraalis telefonijuhtme ümber sõrmede.

„Mis sa siis sünnipäevaks said?” küsis sõbranna pikemalt keerutamata.

„Ei mäletagi enam. Ei midagi erilist,” valetas Bessie. Michelle'i sünnipäev oli olnud eelmisel kuul ja sõbranna ei saanud ühtki kingitust peale mullinätsu maitsega huuleläike, mille Bessie oli talle ostnud. Ta parima sõbranna perel ei olnud raha, mida kingituste peale kulutada. Neil polnud raha peaaegu mitte millegi jaoks. Bessiest oleks olnud natuke julm lugeda ette kõik armsad asjakesed, mis olid nüüd söögilaual hunnikus.

„Maltesersi kommid,” mainis ta nagu muuseas.

„Jäta mulle ka paar tükki!”

„Saab tehtud,” töötas Bessie.

Mitte miski polnud pooltki nii lõbus, kui seda ei saanud Michelle'iga jagada. Neil olid omad ütlemised, tsitaadid ja märkused, millest said aru ainult nemad, ning millel oli nende jaoks sügavam tähendus. Näiteks kui keegi oli lame või mitte päris nii nagu peab, ütlesid nemad, et too isik on natuke „Ronnie”; õela väljendi ajendiks oli klassivend Ronald Booker, kelle puhul nad olid veendunud, et kui nad peaks aastate pärast koolifotosid vaatama, ei tule neile kummalegi tema nimi meelde. Ronaldi hinded olid kehvad, ta oli igav, tavaline, teda oli kerge unustada. Aga kui mõni poiss neile meeldis ja nad tahtsid sellest teisele märku anda, nii et keegi teine aru ei saaks, ütlesid nad, et nad on *näljas*, ja ütlesid mõne toidu nime, mis algas poisi initsiaalidega – lihtne kood, mida nad pidasid täiesti lollikindlaks.

„Jumal, Michelle, ma olen näljas!”

„Tõesti? Mida sa *tabaksid*?”

„Oooh, las ma mõtlen ... *Lagritsat ja Popkorni* ...”

Lawrence Paulson ...

„Oo jaa, lagrits ja popkorn on tõesti isuäratav!”

Neil oleks nagu oma salakeel olnud. Nad nautisid teineteise seltsi nii väga, et vahel nad naersid nii kaua, kuni puhkesid nutma või neil ähvardas piss püksi tulla. Need kaks asja polnud sugugi mitte alati teineteist välistavad. Ja naeruhood võisid tulla peale suvalises kohas: koolis, diivanil, kinos, kooli jõulukontserdil – või isegi uisuväljal, kus Bessie oli kukkunud halli jäälõga sisse ja jõuluaegsed uisutajad kihutasid ta peast mööda ja naerust jõuetu Bessie lamas peaaegu hüsteeriliselt nuttes külmal jääl ega olnud võimeline end jalule ajama, mis siis, et need, kellele ta ette jäi, olid ta peale pahased. Bessie ja Michelle tegid suuri plaane ja arutasid, mida nad kõik teevad, kui vanus ja rahaline seis peaks seda võimaldama: nad tahtsid reisida, jagada korterit (kus oleks rõdu ja imeline vaade), lasta salongis juuksed värvida ning käia ja võimaluse korral ka abielluda ansambli Duran Duran liikmetega.

„Täna saab siis hinded teada!” Michelle hingas sügavalt sisse. „Ma ei saanud üldse magada. Ma olen täielik närvipundar.”

„Mina ei ole,” tunnistas Bessie täiesti ausalt. „Nüüd ei saa me ju enam midagi teha.”

„Vist küll. Pealegi oled sina tark. Mina nägin sinust miljon korda rohkem vaeva, aga ma olen kindel, et sinu tulemused on ikkagi paremad.”

„See pole võistlus,” ütles Bessie, kuigi salamisi talle päris meeldis mõte head hinded saada ja ajusid kasutada.

„Nii et sa arvad siis, et teed seda täna õhtul *Lawrence*'iga?” küsis Michelle sosinal.

„Vist küll,” sosistas Bessie ning kiikas koridori teise otsa veendumaks, et ta vanemad on endiselt köögis.

Michelle kiljus.

„Kuss!” Niisuguse elevuse vastu ilmutavad huvi vähemalt ühe kui mitte mõlema vanemad.

„Jumalukene! Kas sa kardad?”

„Mitte eriti.” Ta rääkis tõtt, sest ta ei kartnud tõesti – ta oli juba Lawrence Paulsoniga vahekorras olnud.

See oli ainus asi, mida ta polnud oma primale sõbrannale rääkinud – osaliselt sellepärast, et ta tundis piinlikkust, ja osaliselt sellepärast, et kuna ta oli siis viisteist, võisid mõned isikud seda südamesse võtta ja sekkuda. Ja mõnede isikute all pidas ta silmas Michelle'i vanemaid. Talle ei meeldinud, et ta seda oma sõbra eest varjas. Kohe üldse ei meeldinud. Ta püüdis Lawrence'i teemat vältida, sest ta leidis, et nii oli lihtsam kui keerutada ja vassida.

Ta tajus venna samme ja seal vend oligi, aluspükstes ja käed rinnal ristatud, ning nägi välja nagu mingi kutsumata kohale ilmunud närvidele käiv kondine džinn.

„No kuule, Bessie! Ma arvan, et Carmen üritab helistada!”

Kuigi Bessie armastas venda väga, oli tal võimatu mõista, kuidas on võimalik, et *keegi* võiks olla tema kobardist vennast sisse võetud. Aga iseenesest mõjus see talle hästi, sest Carmen oli kooli õpilaskogu president ja see, et ta oli tema venna tüdruk, mõjus ka Bessie staatusele hästi.

„Michelle, ma pean lõpetama. Philip ütleb, et Carmen tahab vist helistada.”

„Okei, näeme umbes kahekümne minuti pärast.”

„Jepp, varsti näeme!” Bessie lõpetas kõne ja astus trepilt maha.

„Mis sa sellega tahad öelda, et varsti?” Vend oli ühteaegu hämmeldunud ja marus.

„Michelle helistas – ta tuleb kohe varsti siia. Ja kui me oleme tulemused teada saanud, tuleme me tagasi meile, et end õhtuks valmis seada.”

„Mis teil siis nii tähtsat oli, et tuli telefoni monopoliseerida, kuigi sa tead, et ta tuleb mõne minuti pärast siia?” Venna hääl oli paari registri jagu kerkinud.

„Niisama,” vastas Bessie vaikselt. *Nagu näiteks see, et ma kavatsen täna õhtul magada – ja vanuse poolest võin ma seda nüüd teha – Lawrence Paulsoniga ja Michelle arvab, et ma olen süütu ja seetõttu on see suur asi ...*

„Oeh, te olete ikka parajad titad!” Philip vangutas pead ja Bessie vahtis talle otsa – ta teadis täiesti kindlalt, et Philip polnud Carmeniga maganud, sest ta oli avatud akna kaudu kuulnud, kuidas nad sellest maja ees aias rääkisid. Philip oli öelnud, et tema arvates on nad selleks valmis; Carmen oli vastanud, et Jumala silmis oleks seksiga arukam abieluni oodata. Philip oli öelnud, et ta palub Jumalal silmad katta või pea minutiks või paariks ära keerata ... ja seepeale oli Carmen pisut äkiliselt ära läinud.

„Käitu oma õega kenasti! Tal on sünnipäev!” hüüdis isa.

Philip saatis õele vihase pilgu.

„Tulge! Pannkoogid on valmis!” hüüdis ema.

Bessie lipsas põrnitsevast vennast mööda ja võttis köögilaua ääres istet. Isa sõi kahkjat ja kaunis kortsus pannkooki ja tegi Bessiele silma, kuigi ta suunurgad olid vastikusest allapoole. Bessie võttis kahvli ja pistis selle taldriku keskele, külmaks läinud rasvase plõnni sisse, millele oli ohtralt sidrunimahla ja suhkrut peale sortsutatud.

„Tänan, emme.” Bessie naeratas vaguralt ja löikas kahvli küljega suutaie.

„Palun väga.”

„Sa rääkisid telefoniga terve igaviku!” ütles isa ühtäkki.

Bessie ei tahtnud isale silma vaadata, sest kõne teemaks oli olnud S-E-K-S. „Ju meil oli paljust rääkida.”

„Nojah, teil tuleks leida viis, kuidas teil oleks vähemast rääkida – või veel parem, oodata ära, kuni te kokku saate. Nii tuleks märksa odavam! Raha ei kasva puu otsas.” Isale meeldis seda Bessiele korrata, kuigi Michelle'i perega võrreldes elasid nemad nagu kuninga kassid. Ja kui neil oleks puu, mille otsas kasvaks raha, siis raputaks Bessie seda põhjalikult ja ostaks puu otsast pudenenud raha eest pileti Californiasse.

„Me oleme su üle väga uhked. Me oleme su eksamitulemuste pärast põnevil. See on sulle kõigest algus, sinu suure seikluse algus. Meie väike tütreke ...” Ema tõmbas käega üle sakris juuste, mis meenutasid ananassi, ja Bessie mõtles, et see on nii imelik, kuidas vanemad näevad temas väikest tüdrukut ja tema ise teab, et ta on suur tüdruk, kellel on suured plaanid. „Ka mina olen põnevil.” Ta ei suutnud ära oodata, millal oma seiklust alustada saab.

TEINE PEATÜKK

22. august 2021

Piibitav äratuskell tegi põrgulärmi. Bess pigistas silmad kõvasti kinni ega tahtnud päeva tervitada. Melanhooliatekk, mis kattis ta õlad ja hoidis teda tugevalt oma haardes, tundus sama ebameeldiv ja piirav, nagu sellistel päevadel ikka, ning surus teda maadliki.

Ta õngitses telefoni ja toksas sõrmega nupule, mis peaks äratuse vaigistama, aga tal ei jäänud üle muud, kui tunnistada, et ta on ärkvel: ta nagu oli litsutud pehme padja sisse, ta põis nõudis tühjendamist ja ta abikaasa vali norske lõppes huulte matsutamiseга. Aga ta lamas ikkagi täiesti liikumatult ja lootis tulutulut, et tal õnnestub veel viieks minutiks põgeneda.

Ta avas alla andes silmad, keeras selili ja vahtis, öösärk vöökohale kortsu kerinud, lakke ja väänlevate lehtedega ehitatud kolmeharulist lühtrit. Kui ta ajalehekioskis ideid otsides sisekujundusajakirja lappas, oli selle soetamine tundunud hea mõte, ja ta oli Mariot veennud, et lühter on viimane moeröögatus. Aga nüüd leidis ta, et lühter, mis koosnes küünlaid meenutavatest pirnidest ja plastist tilkadest, mis paistsid kaugevalt vaadates klaasina, mõjus nende kahekordse maja õdusmagamistoas liiga uhkena. Kuigi ta ei tunnistaks seda elu seeski oma mehele, keda oli tulnud üksjagu veenda, et sada viisteist naela maksnud lühter oli tõesti „investeering”, nagu artiklis oli kirjutatud, sest mees oli leidnud, et see raha oleks tulnud kulutada parema madratsi soetamiseks. Nad olid aasta või kahe eest kaalunud mõtet madrats välja vahetada, aga Bess